

Nader onderzoek Abtspoelweg te Oegstgeest

Opdrachtgever:	gemeente Oegstgeest
Rapporteurs:	N. Bolt, R. van der Kuil
Status:	concept
Datum:	29 juni 2009

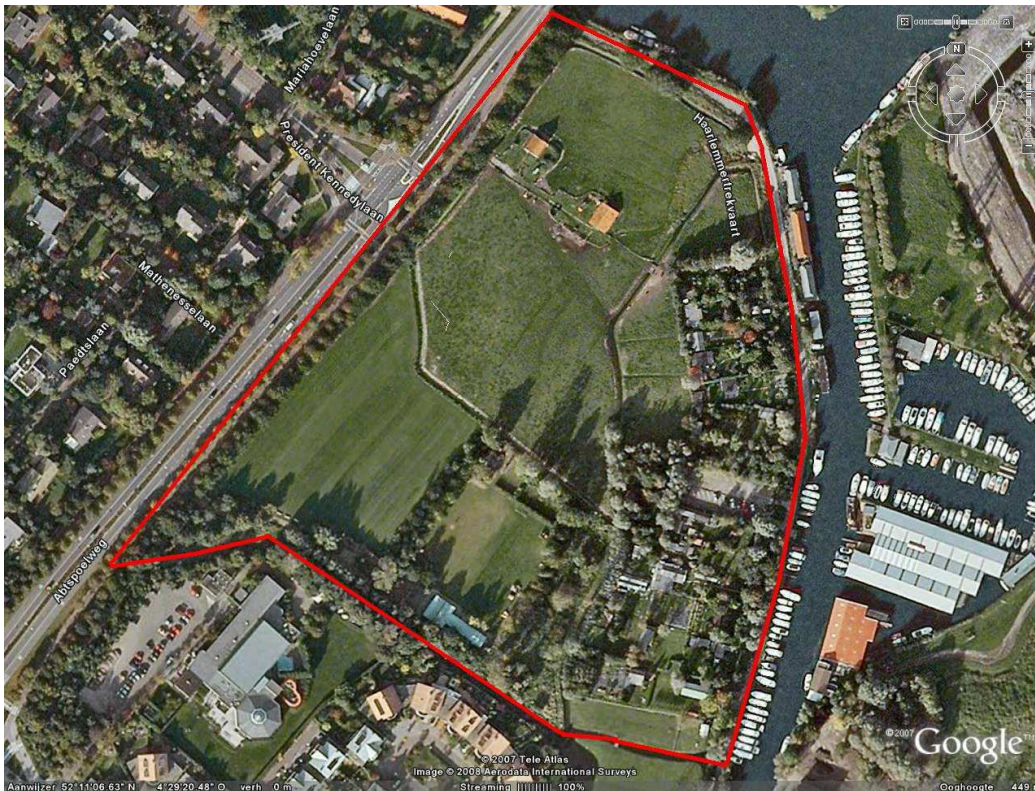
Nicolai Bolt Ecologisch Advies
Jennerstraat 27
1097 GB Amsterdam

Inhoudsopgave

1. Aanleiding	3
2. Beoordelingskader	4
3. Conclusies eerder onderzoek	6
5. Conclusies en aanbevelingen	8
6. Literatuur	9

1. Aanleiding

De gemeente Oegstgeest heeft plannen om in de Overveerpolder een sportterrein aan te leggen. Het gebied is eerder onderzocht door CREX ecologisch juridisch advies op beschermde natuurwaarden. Hieruit kwam o.a. naar voren dat de houtwal langs de Abtspoelweg mogelijk door vleermuizen als verbindende route werd gebruikt. De gemeente heeft nu het plan om een deel van de houtwal te verwijderen om hier een tribune voor het sportcomplex te plaatsen. Aan Nicolai Bolt Ecologisch Advies is gevraagd om nader te onderzoeken of als gevolg van deze plannen een belangrijke route van vleermuizen wordt geschaad.

Figuur 1: Begrenzing van het plangebied (Bron Google Earth). De Abtspoelweg vormt de bovenste grens van het plangebied en loopt van zuidwest naar noordoost.

2. Beoordelingskader

Het terrein ligt niet in of nabij Natura2000-gebied of een beschermd of staatsnatuurmonument. Het gebied maakt geen deel uit van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur. In het gebied kan wel de soortbescherming op grond van de Flora- en Faunawet (hierna te noemen: Ffwet) en de Vogel- en Habitatrichtlijn aan de orde zijn.

Volgens de Ffwet (art. 4.1) zijn alle van nature op het Europese grondgebied van de Lid-Staten van de Europese Unie voorkomende soorten zoogdieren, vogels, amfibieën en reptielen als beschermde inheemse diersoorten aangemerkt. Daarnaast is deze bescherming van toepassing op een beperkt aantal vissen, insecten, weekdieren en planten. De wet regelt de voorwaarden waaronder beschermde soorten eventueel verstoord, verjaagd of zelfs gedood mogen worden.

Hoewel het beschermingsregime varieert, zijn in de praktijk nagenoeg alle vogels, zoogdieren en amfibieën wettelijk beschermd via de Ffwet. Op 23 februari 2005 is het 'besluit houdende wijzigingen van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijzigingen van art 75 van de Ffwet en enkele andere wijzigingen' (veelal kortweg aangeduid als AMVB art 75 Ffwet) van kracht geworden.

Beschermingsniveaus Ffwet

In deze AMVB wordt onderscheid gemaakt in drie beschermingsniveau's. In de brochure "Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten" heeft het ministerie van LNV drie tabellen gepubliceerd, waarin de soorten zijn ingedeeld naar het beschermingsregime waar ze onder vallen. Het laagste beschermingsniveau is van toepassing op de meer algemeen voorkomende soorten en hiervoor geldt een algehele vrijstellingsregeling; ten aanzien van deze soorten geldt wel de algemene zorgplicht als bedoeld in art. 2 van de wet. Deze soorten staan in tabel 1, AMVB art 75 Ffwet. Voor het tweede beschermingsniveau geldt voor bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstellingsregeling mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Zonder gedragscode is bij het overtreden van verboden uit de Ffwet voor dit niveau een ontheffing als bedoeld in art 75 van de Ffwet nodig. Een ontheffingsaanvraag voor soorten van dit beschermingsniveau wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort'. Soorten die onder dit beschermingsniveau vallen staan in tabel 2, AMVB art 75 Ffwet.

Op het hoogste beschermingsniveau geldt het vereiste van een ontheffing voor alle activiteiten die niet zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik. De ontheffingsaanvraag wordt getoetst aan drie criteria:

- 1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang,
- 2) er is geen alternatief,
- 3) doet geen afbreuk aan de gunstige instandhouding van de soort.

Soorten die onder dit beschermingsniveau vallen staan in tabel 3, AMVB art 75 Ffwet. Deze drie criteria vormen de zogenaamde uitgebreide toets. Voor vogels geldt, dat het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten en het zoeken, rapen, uit het nest nemen, beschadigen of vernielen van eieren verboden is. Voor ruimtelijke ingrepen kan hiervoor ontheffing worden verkregen. Vogelsoorten zijn niet in deze tabellen bij AMVB art 75 Ffwet opgenomen. Voor alle vogelsoorten geldt een vrijstelling voor de artikelen 8 t/m 12 van de Ffwet, voor activiteiten die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkeling, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is een ontheffing nodig. Tot zover is het beschermingsniveau voor vogelsoorten gelijk aan dat voor de soorten in tabel 2. Een ontheffingsaanvraag voor andere activiteiten dan hierboven genoemd wordt voor vogelsoorten echter onderworpen aan de uitgebreide toets, die voor de soorten van tabel 3 geldt.

Rode-lijst-soorten

Naast de status als beschermde soort op grond van de Ffwet kunnen soorten ook op een zogenaamde rode lijst staan omdat ze (zeer) zeldzaam of (ernstig) bedreigd zijn. Uit een oogpunt van zorgvuldig en duurzaam beheer is het gewenst ook die soorten waar mogelijk te ontzien en hiervoor mitigerende maatregelen te treffen. In het advies zal daar op ingegaan worden.

3. Conclusies eerder onderzoek

Uit het rapport van CREX uit 2008 blijkt het volgende:

Met de batdetector zijn boven het water de meervleermuis en de watervleermuis foeragerend aangetroffen. Bovendien is bekend dat het Oegstgeesterkanaal een trekroute is voor de meervleermuis (Quickscan Haskoning en Inventarisatie biodiversiteit Oegstgeest CREX). Boven de Overveerpolder zelf zijn geen vleermuizen waargenomen. In de Overveerpolder is de kwaliteit van de omgeving niet voldoende voor kraamkolonies.

Discussie en conclusie

Het is niet aannemelijk dat zich in de Overveerpolder kraamkolonies of verblijfplaatsen van vleermuizen bevinden. In het gebied zijn namelijk geen gebouwen of bomen aanwezig die daar geschikt voor zijn. Mogelijk foerageren enkele soorten vleermuizen in het plangebied. Het gaat dan met name om de houtwal langs de Abtspoelweg en de beboste randen van de volkstuinen, die geschikt zijn als foerageergebied en migratieroute voor de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger. De aanleg van sportvelden in de Overveerpolder zal een verwaarloosbaar effect hebben op de lokale populaties vleermuizen. Het gebruik van sportvelden gaat echter gepaard met het gebruik van lichtmasten. Deze zullen ook buiten het gebied effect hebben. De Haarlemmertrekvaart fungeert als foerageergebied en vliegroute voor de watervleermuis en de meervleermuis. Juist het gedeelte van de Haarlemmertrekvaart bij de Overveerpolder is van essentieel belang voor deze soorten, omdat het een kruispunt van waterwegen en dus van vliegroutes is. Licht heeft een versturende invloed op beide soorten.

4. Nader onderzoek 2009

Op 12 juni 2009 is de houtwal aan de Abtspoelweg bezocht. Er is een avondbezoek gebracht, waarbij vroeg op de avond eerst het gebied is onderzocht op mogelijke geschiktheid voor vleermuizen. Na zonsondergang is het gebied onderzocht met behulp van een batdetector. Het veldwerk is uitgevoerd door Rudy van der Kuil van CREX. Op de bewuste avond was het redelijk weer, droog en rond de 12 graden, verder was er sprake van een lichte wind. Bij het onderzoek is gebruik gemaakt van een batdetector van het type Petterson D100. De inventarisatie is te voet uitgevoerd.

In totaal werden tijdens deze inventarisatie binnen het onderzoeksgebied vier soorten vleermuizen waargenomen, te weten gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), watervleermuis (*Myotis daubentonii*) en meervleermuis (*Myotis dasycneme*).

De gewone dwergvleermuis gebruikt het onderzoeksgebied om af en toe te foerageren. De eerste dieren werden laat in het gebied waargenomen wat er op zou kunnen duiden dat een kraamkolonie van deze soort zich niet in de nabijheid van de Overveerpolder ophoudt. Langs beide houtwallen (Abtspoelweg en Volkstuinencomplex) zijn gewone vleermuizen gehoord echter in zulke lage aantallen dat er van trekroutes geen sprake is. De houtwallen worden gebruikt om langs te foerageren, in totaal is een 5-tal dieren gehoord.

De rosse vleermuis werd al vroeg op de avond boven het gebied foeragerend waargenomen, het betreft hier waarschijnlijk dieren afkomstig uit Huis te Warmond, bekend is dat zich hier een kraamkolonie van deze soort bevindt. In totaal zijn twee dieren gehoord en gezien.

De watervleermuis en de meervleermuis werden zowel op het Oegstgeesterkanaal als op het water langs de jachthaven waargenomen, het gaat hierbij om enige tientallen dieren van zowel de water- als meervleermuis. De dieren komen uit verschillende richtingen, de watervleermuizen komen uit de richting van Oegstgeest. De meervleermuizen komen zowel uit Oegstgeest als uit het noorden. Bekend is dat er zich in Voorhout een kolonie meervleermuizen bevindt.

Een soort als de ruige dwergvleermuis is niet waargenomen in het gebied, het is echter wel te verwachten dat ook deze soort in het gebied is aan te treffen. Deze soort is vooral in het najaar in Nederland aanwezig.

5. Conclusies en aanbevelingen

Het onderzoeksgebied wordt door verschillende soorten (Rosse en gewone dwergvleermuis) als foerageergebied gebruikt. Gezien de mate waarin het gebied wordt gebruikt kan gezegd worden dat de houtwallen om te foerageren van geringe betekenis zijn voor deze twee soorten. Voor een soort als de ruige dwergvleermuis kan dit niet worden gezegd omdat deze pas in het najaar in het gebied is aan te treffen, geadviseerd wordt dan ook om in het najaar nog een ronde te lopen.

Het water langs het onderzoeksgebied wordt door zowel water- als meervleermuis als foerageergebied en trekroute gebruikt. Gezien de mate waarin het water wordt gebruikt door vleermuizen kan gezegd worden dat dit voor vleermuizen van zeer grote betekenis is. Ook in de nieuwe functie voor het gebied dienen deze behouden te blijven en hier dient bij het aanbrengen van nieuwe verlichting rekening mee te worden gehouden.

6. Literatuur

Ministerie van LNV, Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten.

Quicksan natuurwaarden Overveerpolder Oegstgeest, CREX ecologisch-juridisch advies, 2008